

DE

VENA ESECTIONE.

DISSERTATIO

INAUGURALIS MEDICA

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE

GRATIOSI MEDICORUM ORDINIS

IN

ALMA LITERARUM UNIVERSITATE

FRIDERICA GUILIELMA

UT SUMMI

IN MEDICINA ET CHIRURGIA HONORES

RITE SIBI CONCEDANTUR

DIE IV. M. AUGUSTI A. MDCCCXLIII.

H. L. Q. S.

PUBLICAE DEFENDET

AUCTOR

GUSTAVUS POTTHOFF

HALENSIS.

OPPONENTIBUS:

B. TIEMANN, med. et chir. Dr.

G. WILLMANN, med. et chir. Dd.

O. ZUR HELLEN, jur. Cand.

BEROLINI,

TYPIS NIETACKIANIS.

AFFINI CARISSIMO

A. HEIDSIECK,

ICTO AC NOTARIO PUBLICO,

MAXIME DE SE MERITO

H A S C E S C H E D U L A S

D. D. D.

AUCT

PROOEMIUM.

Cum qui me tironem de tam gravi medicinae parte scripturum nimis difficilia suscipere credere possent, memorare mihi liceat, satis me intelligere, quatenus meae, adhuc in permultis rebus mancae vires pertineant, neque me quidquam esse scripturum, nisi quod argumentis omnino defendere possim. Experientia, quoniam parum tantum in curandis morbis versatus sum et propterea non satis me ea edoctum scio, in hujus materiae tractatione minus utar. Quod quidem mihi ejus deest, tantum e libris explere potuissem, tamen id, ut aperte dicam, nolui, partim quod tempus mihi defuit, partim quod medicorum sententiae, experientia comparatae, hac in re ut in aliis saepe prorsus oppositae inveniuntur; e quibus contrariis ut verum eligerem, vires meas deficiente experien-

tia, mihi separanti probum a falso perquam necessarium adhuc nimis impares esse profiteor.

Praeterea est cogitandum, me nulla alia de causa ad hoc opusculum scribendum aggressum esse, quam satisfacerem antiquo illi mori, a nobis cum permultis alij ejusmodi formulis adhuc retento, quo quisque academicos honores petiturus libellum componere jubetur, nam si illud jam esset remotus, mihi non in mentem venisset, sententiam meam typis exscribendam curare.

Ut de multis aliis rebus, sic et de venaesectione omni-
us temporibus medici dissenserunt: alius maximum eam
habens remedium, maxime eandem laudavit, alius parvi
tantum aestimans prorsus eam rejecit, alius moderatus,
alius immoderatus, alius cum his, alius cum illis rationi-
bus illa est usus. Quas diversis temporibus diversas de
venaesectione sententias medici secuti sint, non ulterius
tractabo, illud solum memorans, multum fortasse in illas
contrarias opiniones partim medicinae fundamenta minime
exculta, partim diversa diversis temporibus morborum
genera valuisse. Prioribus saeculis, quibus doctrina de
sanguine minime erat exculta, hujusque circuitus obscurus,
de ejus vi in morbis propter veterum in anatomia, phy-
siologia, pathologia minus perfectam intelligentiam, non
nisi leviter poterat judicari, illisque saeculis sententiae de
venaesectione maxime differre debebant, quippe quae po-
tius erat experientiae reddenda. Nostra vero aetate, qua
in omnibus rebus magis causa petitur, non amplius

coeca quaedam dominatur fides, sed, quantopere fieri potest, quisque scientiae deditus perspicere vult; nostra aetate, qua et medicinae fundamenta, quamquam utique in permultis rebus adhuc obscura, superioribus tam comparatis temporibus valde sunt progressa, in hanc rem quoque magis penetrare possumus, permultum quidem plus divinantes quam intelligentes. Atque hanc ego viam magis intelligentiae quam experientiae, quae mihi adhuc deest, in dissertatione de venaesectione ingrediar.

Cum diversissima in exponenda venaesectione observare atque relationum permultarum rationem habere nobis necesse sit et plurima adhuc si non ignota, tamen manca inveniantur, erit venia dignum, si ego tiro in medicina fortasse nonnulla negligam. Me perfecta conscribendum non arbitror, neque id ex adhibendis horis et viribus fieri potest, cum tantum ea consignaturus sim, quae mihi illa, quae prius vel legi vel in disciplina audire consideranti in mentem veniant.

Haec praecipue tractabo:

- I. Venaesectio, quid sit;
- II. Quid eadem efficiat;
- III. Quibus ergo conditionibus sit instituenda;
- IV. Quo loco,
- V. Quo modo,
- VI. Quanta sit sanguinis copia mittenda.

I.

Venaesectio est lege artis facta incisio venae alicujus hac de causa, ut illa sanguis depleatur.

II.

Ut constituatur, quae efficiat venaesectio, primum de sanguinis quantitate, postea de ejusdem qualitate, quid illa in has, quibus mutatis sanguis quoque alio modo quam prius ad diversas corporis partes pertinet, valeat, disserendum est.

A.

In quantitate sanguinis perscrutanda, quod ad eam pertineat venaesectio, res duas, copiam sanguinis, neglectis omnibus ad locos quosdam spectantibus, et relationem quam ea habeat ad singulares corporis partes, discernere nobis necesse est.

1. Quod ad primum illud attinet, nobis ea missio-
nis sanguinis vis est intelligenda, quae ad solam diminutionem totius sanguinis quantitatis spectat, nulla ratione ullius partis singularis habita. Si igitur hic respicitur effectus, necesse est, morbum curandum tantum a nimis magna sanguinis copia dependere et hac diminuta morbum quoque sanari; credo tamen in morbo nimis magna sanguinis copia orto, semper et certas corporis partes

praecipue illa affectas inveniri, et ad has inprimis venae sectionem pertinere. Sic in plethora semper aliud organum magis quam aliud in periculo est: quod si removetur vena secta, id fit non solum diminutione totius sanguinis copiae, sed praecipue detractio sanguinis ab organo affecto. Hic tantum de venaesectionis effectu, quod sequitur statim, postquam ea est facta, dicitur, nam semper sensimque evacuatio sanguinis proportionalis fit in singulis corporis vasis diminutioni totius massae sanguinis, ut, si per venam sectam vicesima pars sanguinis totius detrahatur, serius et e singulis vasis vicesima pars sanguinis, quam antea ea habebant, detracta sit. Tamen in his est memorandum, fieri posse, ut pars quaedam, quam prius fortasse e quadam causa debilitante minus sanguinis, quem debebat, habuit, nunc sanguinis per venaesectionem plus in eam influentis vi in normalem statum, cui prius in eo non esset, redacta, plus sanguinis post venaesectionem incisionem habeat, quam antea tenuit. Redeamus autem ad illam partem, ubi de diminutione totius sanguinis massae diximus. Quaeritur enim, an, si nullo organo nimis impleto periculum minante, itaque celeri sanguinis detractio ab eo non indicata, solum diminutio sanguinis, nulla habita ullius partis singularis ratione, petatur cura morbi tum non melius medicamentis internis cura diaeta conveniente adipiscenda sit. Plethoram praeter

alias fortasse ignotas causas praecipue aut ex organis reproductionis egregiis et nimis actuosis, aut ex nutrimentis nimis validis, aut ex his ambabus conjunctis et tum eo fortius agentibus rebus oriri credo. Perscrutandum est, an plethora hoc modo orta solis sanguinis depletionibus sine sanitatis detrimento, et quidem etiam quod attinet ad priora tempora sanari possit. Sic forsitan nimis magna sanguinis quantitas, quae ante venaesectionem aderat, eandem de causa majus in organa reproductionis incitamentum exerceret, et sic aucta eorum actione sanguinem nimis multum praeparatum efficeret: fieri posset, ut vena incisa, quae sensim sensimque totam sanguinis massam proportionaliter deminuit atque, ut deinceps demonstrabimus, sanguinis quoque qualitatem mutat, et sic fortasse illud nimis magnum incitamentum mitigat, plethora per aliquod tempus removeretur. Si id quoque sic se haberet, tamen non diu sufficere, sed mox iterum sanguinem mittendum censeo, et quantopere venaesectiones nimis frequentatae, cum multum in sanguinis compositionem valeant, sanitati noceant, id nostris temporibus non amplius est explicandum. Credo ergo, tum tantum in plethora sanguinem esse mittendum, quando ea, exempli gratia congestionibus ad cerebrum, vitae subito periculum minatur; tum vero non solum venaesectione, sed etiam aliis indicatis remediis nos uti oportet. Plurimum hic pro-

fecto efficiant alimenta minus nutrientia, omnino diaeta quoque respectu detrahens, quod si non sufficeret, praeterea adhuc aegroto danda essent medicamenta internam reproductionem nimis magnam coërcentia. In universum hanc rem nondum satis perspectam habemus, cum vera reproductionis natura, quamquam nostra aetate valde sumus progressi, praecipue quod attinet ad chemicos, quaeque ibi accidunt, processus, in multis adhuc magnopere nobis sit obscura.

2. Venaesectione non solum fit diminutio totius sanguinis copiae, sed eadem etiam sanguis ad alteram partem magis adducitur, ab altera vero deducitur, et praeterea mutatio in ejus motione efficitur.

a. Secta quaedam vena sine dubio per hanc venam sanguis majore celeritate quam antea movetur: quo celerius vero is per hanc movetur venam, eo minus impedi- menti afferat sanguini per continua vasa capillaria arteriam fluenti, qua de causa etiam sanguis per arteriam venae incisae continuam facilius et celerius movebitur quam antea. Si vero celerior fit per arteriam quaedam sanguinis motio, etiam singulis cordis pulsationibus plus sanguinis quam antea, quam celerius nondum moveretur, hujus arteriae ostium ingreditur. Hinc sequitur ut uberius etiam quam antea sanguis in arteriam venae sectae continuam influat; si vero uberius in hanc invadit

sanguis, uberius etiam in truncum influet, e quo ea orta est arteria. Ad partes ergo, haec vasa continent venae sectione sanguis magis quam antea adducitur.

b) Si vero venae sectione sanguis ad alia vasa magis occurrit, necesse est, eum, ceteris paribus, in alia parcius influere. Praeterea per vim cordis exsurgentem, magis per venaesectionem auctam, ut posthac demonstrabitur, simul cum minore sanguinis affluxu, etiam major fit ejus ab iisdem partibus per venas deductio. Dum itaque ad alteram corporis partem sanguis venae incisione magis adducitur, simul ab altera magis deducitur.

Hic venaesectionis effectus in omnibus morbis per multum valet, in quibus indicatum est, sanguinem vel ab altera parte deduci, vel ad alteram partem adduci: nam quamquam id et aliis potest effici remediis, certe tamen validissime fit per sanguinis missionem.

Cum inciditur vena alicui arteriae continua, sanguinis etiam adducitur ad laterales arteriae ramos, qui satis acutum cum ea faciunt angulum. Lateralibus enim ramis arteriae, continuae venae incisae, angulum satis acutum cum ea efficientibus fit, ut sanguis, qui vena secta per eandem arteriam celerius movetur, in hos ramos influens non deflectat de directione sua. Si exempli gratia fit, ut secta vena alterutrius pedis sanguis celerius et uberius influat in uterum. Nam cum spermaticae arteriae, quae

magnam ad uterum ducunt sanguinis partem, procedentem ab anteriore parte trunci aortae descendens, acutissimum cum eo angulum constituent, fit, ut illa secta vena sanguis, celerius et uberius per aortam descendentem fluens uberius quoque ad has arterias ergoque ad uterum adducatur. Cum inciditur vena alicui arteriae continua minor fit affluxus ad laterales ejus ramos, qui cum eadem arteria vel obtusum, vel rectum faciunt angulum. Cum enim sanguis in arteria venae sectae continua major moveatur velocitate, iis etiam difficilius de directione sua deflectet, et eadem de causa difficilius quoque in tales arteriae ramos influet. Hic tamen multum valere artuum vim contractionis, negari non potest; praeterea vero situs quoque ratio est habenda.

c) Non solum hac adductione vel deductione sanguinis, sed etiam ejus in diversis partibus per venaesectionem celeriore facta motione remedio uti licet. Potest enim fieri, ut, si in recenti obstructione vel stasi sanguinis statim ab initio vena partis affectae arteriae continua incidatur, illa resolvatur. Incisa enim ea vena aucto sanguinis motu sanguis haerens abripi et sic obstructio tolli potest. Praeterea adhuc addenda est vis cordis exsugens, magis per venaesectionem aucta. Cum inciditur vena aliqua et foramen, quod incisione fit, tantum est, ut totus sanguis venae incisae effluat, et nihil

praeterito foramine cor versus moveatur, cor ergo hinc non amplius sanguinem accipiat, dum ejus vis physica exsugens manet: necesse est, eandem vim etiam magis ad alias sanguinem adducentes venas et per has ad vasa capillaria valere. Sic fit, ut sanguinis motus in venis illis acceleretur, et sic etiam stasis in vasis capillaribus potest resolvi. Hunc effectum multo esse celeriores validioremque, si hoc modo cordi simul duo sanguinis fontes adimantur, facile intelligitur. Si exempli gratia amborum brachiorum venae inciduntur, vena azyga propter hoc magis in eam vim suam exsugentem exercens sanguinem uberius infundet in venam cavam superiorem; ejus vero rami avidius illum ab omnibus, quibuscum conjuncti sunt, vasis capillaribus exsugent, quo modo tumeri potest, ut capillarium eorum vasorum obstructio tollatur. Per multorum igitur in cura morborum, quorum obstructio causa est, vena sexta alterutrius brachii vel inde amborum, multum valebit et partim quidem, quia a sectâ ab arteria affectarum partium, ut prius demonstratum, sanguis abducitur, partim quia a ramis venarum, quae sanguinem mittunt in cavam venam superiorem, praecipue propin quarum, ut venae azygae, avidius absorbetur sanguis. Quod vero in superiore corporis parte, id quoque in ejus parte inferiore fiet, si ejus inci-

duntur venae, quippe tum magis venae cavae inferiori
rami afficiuntur.

B.

Missione sanguinis, deminuta igitur ejus quantitas
ejusdem etiam qualitas mutatur et quidem qualitas ejus
chemica, physica, dynamica.

1) Quod ad primum attinet, crebriore sanguinis mis-
sione ejus chemicam qualitatem serius mutatam inveniri
satis est notum. Quantitas sanguinis venaesectione deminuta
inox restituitur; tum tamen sanguis non idem est qui
ante venam sectam fuit, compositio enim ejus illa
prioris sanguinis diversa invenitur. Hoc inde fieri
potest, quod diversa sanguinis elementa non eodem modo
et tempore restituantur, ex qua re alius partis deminutio
alius partis abundantia, priore sanguine comparato, oriri
debet. Deminutio maxime fit sanguinis vesicularum, quae
summa sanguinis formatio, minus celeriter restituuntur
amplificatio vero praecipue partium aquosarum, quae, in
inferior sanguinis pars, celerius expleri possunt. Cum san-
guinem ante venaesectionem et post eam nondum inquiri
rem, et speciales ejus analyses mihi non sint notae, magis
singularia referre non possum. Sanguis quando crebrius
mittitur, in universum tenuior, aquosior, pallidior
inveniri dicitur, quae ex re, non vero ex sola sanguinis
deminuta quantitate, etiam color pallidior post nimis

nas et crebras sanguinis depletiones oriri potest. Haec sanguinis chemica mutatio necessario non statim, postquam venaesectio est facta, sed tantum sensim sensimque fitur. Eam perinultum posse sanitati nocere et quemque debetur cavere debere, ne nimis crebro et temere scalpellum appetat, uti prioribus est factum temporibus, quibus periodice sanguis mittebatur, et sic profecto non pauci, robusta prius corporis natura instructi, sensim sensimque debilitasse et fortasse adeo nonnullis vitae annis privati sunt, facile ad intelligendum est. An vero hic venaesectionis effectus certis conditionibus etiam salutaris esse eam ob causam ei interdum exitus venaesectionis eundem secundus partim adscribi possit, id decernere non possum.

2. Quod attinet ad physicam venaesectione mutationem sanguinis qualitatem, jam prius de hac, ut de morbo, plura sunt memorata; an ad alias praeterea venaesectione pertineat physicas qualitates, exempli causa ad ejus electricitatem, et quo modo id fiat, id credo nimis difficile esse constituere.

3. An sanguini propria vita, propria vis vitalis sit attribuenda, de hac re medici multum disputaverunt et diversas opiniones proposuerunt. Sanguini, extra organismum mortuo, intra eum et sic parti ejus non adimenda vita quaedam organica, qua idem ad organismum per-

tinet et iterum ab eo dependet. Num sententia, ex qua sanguis tantum chemicas et physicas vires habeat, multae ejus qualitates, exempli causa resistentia, quam contra coagulationem putrescentiamque exercet, atque vis ejus animans, explicari non possunt. Si vero constitutum ex sanguinem propriam habere vitam, etiam fieri potest, haec vis ejus vitalis, haec spiritalis natura mutetur, tali dinamico momento, neque semper vi sola chemica vel physica turbata concitatio systematis sanguinei, ut in febribus invenitur, saepe efficiatur. In tali systema sanguinei concitatione venaesectionem saepe optimo eveniendi institui, experientia docet; hic vero ejus bonum eventum non solum ab illis hucusque memoratis ejus viribus, sed etiam fortasse ab effectu quodam in sanguinis dynamica qualitate pendere, id, quamquam valde adhuc obscurum omnino negari non potest.

Hic adhuc addendum est, venaesectione, cum sanguis ad nonnulla organa, ut pulmones et cor, non solum nutriens, sed etiam functionaliter irritans pertinere dicatur, una cum parte sanguinis etiam partem illius functionalis incitamenti detrahi, venaesectionem ergo haec organa simulata sedare, ea ratione, qua obscuritas oculum irritatum, silentium aurem irritatam sedat.

III.

Vi venaesectionis diversa exposita, hic est constituendum, quibus conditionibus illa sit facienda. Cum tamarii sint venaesectionis effectus, ut antea dictum, etiam in variis ea potest institui morbis. Veteres non nisi experientia ducti missione sanguinis uti poterant, cum ejus vires nondum satis intelligerent, sed magis ex experientia scirent, hunc vel illum morbum vena secta esse sanandum. Si et nostra aetate experientia non prorsus poterat, tamen nostra experientia plus valet quam ea priorum temporum, quoniam scientia nunc magis excolta probari ea potest, non amplius ergo opus est coeca ejus imitatio.

Venaesectio omnibus in morbis instituenda est, quae vel hac vel altera ejus vi, etiamsi non semper prorsus sanari, tamen levare possunt. Potest igitur vena incidi:

1. Si morbi cura diminutionem totius sanguinis massae postulat; quid de hoc statuendum, jam prius memoratum est.

2. Si sanguis a parte quadam deducendus est, veluti apud congestiones.

3. Si sanguis ad partem quandam adducendus est, veluti apud menses suppressos.

4. Si celeriori sanguinis motu et vi cordis exsurgente aucta obstructions sunt resolvendae.

5. Si sanguinis qualitate mutata morbus potest sanari.

His tamen diversis momentis conjunctis quoque uti possumus, exempli gratia apud menstruationem suppressam. Si plethorica est aegrotata, itaque hac suppressa naturali sanguinis secretione congestiones aliis organis minuantur, tria sunt venaesectione petenda:

1. Ea sanguinis copiam deminuerente naturalis est supplenda secretio.

2. Sanguis ab organo, cui congestio minatur, derivandus.

3. Sanguis ad uterum est adducendus, ut sic suppressa naturalis secretio iterum revocetur.

His respectis diversis venaesectionis viribus etiam ut posthac affertur, locus, ubi venaesectio sit faciendus constituendus est.

In illo casu diversae venaesectionis vires utiles erant; tamen etiam accidere potest, ut altera salutaris inveniatur, altera vero, quae necessario cum ea oritur noceat. Si exempli causa illa antea memorata aegrotata menstruatione laborans suppressa, non plethorica, sed contrario sanguine egens esset, venaesectione effecta sanguinis perductio ad uterum ejusque derivatio ab organo

ni, quamquam sanguine egens est aegrotā, tamen congestio minatur, salutaris inveniretur, tertius vero effectus, sanguinis deminutio, aegrotae eo egenti noceret. Tali casu, priusquam vena incideretur, est reputandum, an non aliis remediis et quidem non nocentibus salutaris effectus appeti possit, ut hic fortasse cucurbitulis siccis et calidis edum lavationibus; si vero tale remedium non reperiar, quaestio, num venaesectio instituenda sit an non, ratione habita effectus boni et mali, uter quidem eorum major et validior existat, decernenda est.

Hae sunt conditiones, quibus venaesectio est instituenda; morbos singulares ea sanandos propter spatium et tempus addere non possum.

Quod attinet ad tempus, quo sit vera incidenda, attendendum est, nonnulla hic valere diversa anni tempora, quibus et temperatura et aëris pressus variantur. Hac nimis re fit, ut exempli gratia hominibus plethora laborantibus hieme, propter effectam ex illis causis fortiores vasorum periphericorum contractionem, facilius congestiones minentur, itaque iis venaesectio tum magis sit opus. Quod ad alias temporis rationes, ut diversa morborum genera eorumque exacerbationes, attinet, eae venaesectiones vi et morbi pathologia destinandae sunt; ego autem de iis hic non possum plura afferre.

IV.

Prioribus temporibus in permultis corporis partibus venaesectione instituebatur, cum fere in quoque morbo propria esset praescripta vena, quae esset incidenda. Nos nostra aetate nonnulli contra obtinebant, locum in venaesectionis vim omnino nihil valere, quamque ergo vena quae satis sanguinis redderet, incidi posse. Quae opinio ut videbimus, non est probanda, vena incidenda enim effectum, qui venaesectione appetitur, constitui debet.

Si venaesectione tantummodo nimis magna sanguinis quantitas deminuenda, vel ejus qualitas mutanda est, nulla habita ratione ullius certi loci, quaeque potest vena incidenda et ea quidem tum est eligenda, quae quod attinet ad deplecionem et depletionem maxime convenit. Talem casum vero, si omnino existit, non nisi rarissime occurrere credimus, nam plerumque ad certum quendam locum praecipue affectum respiciendum erit. Quod si sic se habet ut certus sit praecipue affectus locus, tum non quaeque potest incidi vena, sed respici debet ad

1) locum morbi, ad quem praecipue venaesectione vis exerceri debet;

2) naturam morbi, quae destinata, an sanandus ille si sanguis adducitur ad partem affectam, si ab ea deducitur, si ibi sanguinis motus et venarum vis exsugens agitur.

Nunc venae sectionis vires, quod attinet ad locum affectum, explicemus, si vena inciditur, vel ex hoc loco fluens, vel in ejus vicinia, vel in remotiore regione sita.

Si inciditur vena e parte affecta effluens, major sanguinis effluxus ex ea efficitur parte, arteria vero communicans tum etiam eo celerius et uberius sanguinem adducet. Hoc igitur modo sanguis ad partem affectam adduci potest; potest vero praeterea sic, quod prius jam memoratum, per sanguinem celerius fluentem ejus obstructio in vasis capillaribus, si levis adest, resolvi. Hic tamen respiciendum est, serius, si foramine sectionis occluso sanguis per illam venam percurrere non potest, quamquam adsunt anastomoses, sanguinis accumulationem et sic iterum obstructionem effici posse. Quae accumulatio ut vitetur, adhuc incidenda est vena a parte affecta remotissima, ut hoc modo minus sanguinis in arteriam partis affectae adducatur.

Plerumque pro hac venae partis affectae incisione necesse est nos cucurbitulis vel hirudinibus uti, cum saevissime ibi venaesectio institui nequeat.

Si inciditur vena in loci affecti vicinia, ex eo sanguinem non deducens, cujus arteria communicans non magno intervallo ex eodem trunco oritur, e quo etiam arteria partis affectae, hac incisione efficitur, ut sanguis magis in arteriam communicantem venae incisae et minus

igitur in eam partis affectae ducatur. His tamen ratio est habenda, ut jam prius memoratum, ad situm et ad angulum, quo arteria partis affectae oritur ex trunco. Alter effectus, qui hoc modo accidit, sic fit, ut cor viam suam exsurgentem magis quam antea, quoniam ei unus fons sanguinis deest, ad venam partis affectae exerceat, ea igitur sanguinem etiam avidius e capillaribus vasis absorbeat, qua re circulatio in iis fortasse obstructa restitui potest.

Si vena inciditur, in remotiore parte sita, cujus arteria eommunicans ergo non ex eodem trunco cum ea partis affectae egreditur, sanguis, cum magis in arteria venae incisae communicantem atque etiam in hujus arteriae truncum influat, minore quantitate ad arteriam partis affectae ducitur.

His diversis, quod attinet ad locum affectum, viribus venaesectione diversis in locis instituta, explicatis, e quibus locus venaesectionis est destinandus, nonnulla sunt addenda de tribus illis locis, quibus nostra aetate praecipue venae inciduntur. Qui loci hi sunt:

- 1) collum, in quo vena jugularis externa inciditur;
- 2) brachia, in quibus vel cephalica, vel basilica vel mediana;
- 3) pedes, in quibus saphena.

1) Vena jugulari incisa fit, ut plus sanguinis in arterias cum hujus venae ramis conjunctis, minor ver-

quantitas in arterias cum hac vena non communicantes affluat, itaque partis ab his arteriis sanguinem accipientes, ut cerebrum, minus quam antea nanciscantur. Praeterea cor, quod per sanguinem e foramine venae jugularis effluentem uno sanguinis fonte est privatum, majorem vim exsurgentem ad alias venas, ut venam jugularem internam, exercet et per has tum avidius absorbetur sanguis e vasis capillaribus, quibuscum sunt conjunctae. Quapropter si volo, ut exempli causa cerebrum minus accipiat sanguinis et capillaria ejus vasa celerius evacuentur, non modo stases ibi versantes resolveri possunt, hanc possum incidere venam jugularem externam. Cum vero per incisam venam brachii alterutrius, et sic nondum sufficeret, amborum, fere idem possit effici, et praeterea venae sectio in vena jugulari instituenda multas afferat difficultates et ea hic magis quam alibi malos minetur eventus, gravissime tantum esset vena jugularis incidenda.

2) Secta vena alterutrius brachii sanguis, cum plenius et uberius in arteriam venae sectae continuam intrat, parcius influet in alteras arterias non communicantes, praecipue in truncum descendentem aortae et ejus ramos. Praeterea venarum aliarum, praecipue earum, quae in eundem truncum eunt, in quem et vena incisa, venam quidem cavam superiorem, vis exsurgens major et et eam ob rem sanguis ex capillaribus vasis, cum his

venis conjunctis, avidius et celerius absorbetur et adducitur.

3) Secta vena saphena fit a superioribus corporis partibus sanguinis abductio, et quamdiu foramen incisionis est apertum, etiam ab iis ramis aortae descendentis et iliaca ejusdem lateris, qui cum eadem aorta et iliaca efficiunt angulum vel obtusum vel rectum; vero foramen est clausum, sanguis, cum propter occlusum foramen minus celeriter fluat, facilius de recta via deflectit, ergoque tum ad eosdem ramos fit etiam sanguinis adductio, quae et prius jam fit ad eos ramos, qui faciunt cum trunco angulum acutum, ut ad arterias spermaticas. In morbis itaque inferiorum partium, nisi sunt sanabiles per sanguinis adductionem, ut menses suppressi, plerumque venae superiores et non inferiores essent incidendae. Hic etiam vim cordis exsurgentem aliquid valere, non potest quidem negari, effectus tamen non tam validus apud sectas venas superiores, potest esse, quoniam venae remotiores sunt a corde.

His omnibus credo satis esse perspicuum, omnium praecipue esse incidendas venas brachii, et in nonnullis tantum morbis eas aliarum partium, ut colli et pedis.

Quod attinet ad illas per experientiam destinatas regulas, quae in certis morbis certum praescribunt locum ubi venaesectio sit instituenda, ut in pleuritide venae

achii lateris affecti, de iis tantum comparans effectum
 et experientia notum cum eo ex illis principiis parato
 judicare possem. Si hoc modo nullam invenirem loci
 praescripti utilitatem, vel illo principia falsa esse debe-
 rent, vel praeter illa adhuc alia salubria, vel experien-
 tiam in errore niti opus esset. Cum de ultima vero,
 paululum tantum experientia edoctus, nondum satis pos-
 sum judicare, liceat mihi tacere. Tam multa in medicina
 non nisi experientia scimus; ut, cum ea neglecta permulti
 morbi sanandi non essent, ea nondum possimus carere,
 et quamdiu experientia quaedam alicui legi firmissimae
 non repugnat vel per experimentum ejus infirmitas est
 demonstrata, tamdiu ea rejici non potest.

V.

Quo modo venaesectionis sit instituenda, id, cum ea
 nimis nota sit operatio, superfluum foret, si scribere vel-
 lem; nil ergo de eo addam, nisi unum, quod multum ad
 venaesectionis vim valet, dico foraminis incisionis magni-
 tudinem. Magnitudo foraminis venae incisae multum
 valet, nam ab ea pendet, num per venae foramen totus
 effluat sanguis venae incisae, an partim sanguis per ejus
 foramen effluat, partim praeterito foramine cor versus
 moveatur: qua re, ut prius jam dictum, effectus venaese-
 ctionis major vel minor fit. Experientia quoque docet,
 venaesectionem majore foramine ideoque fortiore sangui-

nis flumine multo plus valere quam minore foramine etiamsi hoc plus depleatur sanguinis.

VI.

Quod spectat ad copiam sanguinis evacuandi, certum pro omnibus casibus mensura decerni non potest, nam ad varias hic est attendendum res. Momenta, a quibus potissimum copia dependet, quae ergo sunt respiciendae esse credo individualitatem, aetatem, organum affectum cum magis vasculoso et major necessaria sit copia quam minus vasculoso, morbi tempus, vehementiam, circuitum. Parvas sanguinis missiones repetitas non posse magnas si necessariae sint, supplere, satis intelligitur ex vi venae sectionis.

Quod attinet sanguinis missionem repetendam, praecipue dependet a statu loci affecti, aliis quoque respectis symptomatibus; pulsus vero solus vel crassus phlogistica, prouti adsit ea, aut non, non semper possunt repetitionem decernere. Si ea vero necessaria est, morus est facienda, nam si diu ea differtur, bona prioris venae sectionis vis dilabitur.

V I T A.

Natus sum ego Gustavus Potthoff die primo m. martii anni hujus saeculi vigesimi Halae, Guestphaliae, patre Guilelmo Potthoff, matre Carolotta, et fratre Brinkmann, quos parentes jam dudum mihi abditos lugeo. Confessionem addixi evangelicam. Ad vicesimum usque annum gymnasium frequentavi Bielefeldense; tum maturitatis testimonio instructus tempore scholastici anni MDCCCXXXIX. ad aliam literarum universitatem Fridericam Guilelmam Bonnensem me contuli, ubi rector magnificus Ill. Mayer inter cives academicos receptus, nomenque apud decanum facultatis medicae Wutzer professus, hisce per duos annos interfui actionibus:

Ill. Treviranus de botanica, Ill. Goldfuss de zoologia, Ill. Bischof de chemia universali, de phyto-

et zoochemia, Ill. Pluecker de physice experimentalis, Ill. Noeggerath de mineralogia, Cel. Fichte de logica, Ill. Brandis de psychologia, Ill. Mayer et Ill. Weber de anatomia generali et speciali, qui simul mihi duces fuerunt in cadaveribus secandis, Ill. Naumann de encyclopædia et methodologia medica, de pathologia generalis, Ill. Nasse de physiologia.

Ineunte vere anni MDCCCXLI ad aliam litterarum sedem Fridericam Guilelmam Berolinensem discessi et rectore magnifico Ill. Lichtenstein civium academicorum numero adscriptus, nomen dedi decano maxime spectabili Beat. Osann. Disserentes audiui:

Ill. Schoenlein de pathologia et therapia specialis, Cel. Mitscherlich de materia medica, Cel. Romberg de auscultatione et percussione, Cel. Troschel de chirurgia speciali, Ill. Schlemm de anatomia organorum sensuum, Ill. Horn de morbis psychicis, Ill. Mueller de anatomia, de organis sensuum, Cel. Isensee de morbis contemporaneis, Ill. Kluge de arte obstetricia, Ill. Hecker de medicinae historia.

Exercitationibus clinicis, chirurgicis, ophthalmiatricis, obstetriciis interfui Ill. Schoenlein, Cel. Wolff, Ill. Juengken, Ill. Dieffenbach. Cel. Truestedt, Ill. Kluge.

Quibus omnibus viris, maxime de me meritis, gratias quas possum maximas ago, semperque habebo.

Jam vero tentaminibus tam philosophico, quam medico, nec non examine rigoroso rite superatis, spero fore, dissertatione thesibusque publice defensis, summi in medicina et chirurgia honores in me conferantur.

T H E S E S.

1. Oculus non solum mentis sed etiam corporis speculum.
 2. Non nisi stethoscopo certa morborum organorum pectoris diagnosis.
 3. Sanguini propria est tribuenda vita.
 4. Mercurius Veneris vulnera tutissimo sanat.
 5. Foetum vivum perforare licet.
 6. Sola venaesectione plethora non est sananda.
-

T H E S E S.

1. Oculus non solum mentis sed etiam corporis speculum.
 2. Non nisi stethoscopo certa morborum organorum pectoris diagnosis.
 3. Sanguini propria est tribuenda vita.
 4. Mercurius Veneris vulnera tutissimo sanat.
 5. Foetum vivum perforare licet.
 6. Sola venaesectione plethora non est sananda.
-

NARROW GUTTERS

(1-2 CHARACTERS

LOST ON

SEVERAL PAGES)